

Tartu Ülikool
Sotsiaalteaduste valdkond
Haridusteaduste instituut
Koolieelse lasteasutuse pedagoogi õppekava

Margit Aal
LASTEAIAGAÕPETAJATE HOIAKUD LAPSEST LÄHTUVA ÕPIKÄSITUSE SUHTES
Magistritöö

Juhendaja: assistent Pille Nelis

Tartu 2021

Resümee

Lasteaiaõpetajate hoiakud lapsest lähtuva õpikäsituse suhtes.

Magistritöö eesmärgiks oli välja selgitada lasteaiaõpetajate hoiakud (suhtumine) lapsest lähtuvasse õpikäsitusse ning selle rakendamisse õppe- ja kasvatustegevustes. Varasemad uurimused näitavad, et lasteaiaõpetajad mõistavad nüüdisaegset õpikäsitust ja selle erinevaid tahke ning lasteaiaõpetajad rakendavad lapsest lähtuva õpikäsituse põhimõtteid igapäevases töös. Töös antakse ülevaade lapsest lähtuvast pedagoogikast, õpikäsituse olemusest, hoiakute komponentidest ja nende kujunemisest ning õpetajate hoiakutest õpetamisel. Tegemist on kvantitatiivse uurimusega, kus andmed koguti küsitluse kaudu. Saadud andmeid analüüsiti kirjeldava statistika abil. Tulemused näitasid, et lasteaiaõpetajate hoiakud lapsest lähtuva õpikäsituse ja selle rakendamise suhtes on kõigi kolme hoiakute komponendi (emotsionaalne, kognitiivne ja käitumuslik) osas positiivsed. Samuti selgus, et hoiakud üldiselt lapsest lähtuva õpikäsituse suhtes ja hoiakud selle rakendamise suhtes on omavahel valdavalt mõõdukas seoses. Seega, väljendavad hoiakud meie väärtusi ja seeläbi omakorda mõjutavad meie käitumist ning positiivne hoiak lapsest lähtuva õpikäsituse suhtes soodustab selle rakendamist.

Märksõnad: lapsest lähtuv pedagoogika, õpikäsitus, hoiakud, hoiaku komponendid, hoiakud õpetamisel.

Abstract

Attitudes of preschool teachers towards child-centred learning

The objective of the Master thesis was to determine the attitudes (approaches) of nursery school teachers towards child-centred learning and its implementation in educational activities. Earlier research shows that preschool teachers understand the contemporary learning concept and its various aspects and implement the principles of child-centred learning in their everyday work. The thesis provides an overview on child-centred pedagogy, the essence of the learning concept, components of attitudes and their development as well as teachers' attitudes towards teaching. This is a quantitative research in which data was collected in the form of a questionnaire.

The data obtained was analysed using descriptive statistics. The results showed that the attitudes of nursery preschool teachers towards child-centred learning and its implementation are positive in the case of all three components of attitude (emotional, cognitive, and behavioural). It appeared also that the attitudes towards child-centred learning and its implementation are generally in moderate correlation. Thus, our attitudes reflect our values and thereby affect our behaviour, indicating that a positive attitude towards child-centred learning promotes its implementation.

Key words: child-centred pedagogy, concept of learning, attitudes, components of attitudes, attitudes towards teaching.

Sisukord

Resümee	2
Abstract	3
Sissejuhatus	5
1. Teoreetiline ülevaade	6
1.1 Lapsest lähtuv pedagoogika.....	6
1.2 Õpikäsituse olemus ja selle rakendamine	7
1.3 Hoiakute komponendid ja nende kujunemine	8
1.4 Õpetajate hoiakud õpetamisel.....	11
1.5 Töö eesmärk ja uurimusküsimused	12
2. Metoodika.....	13
2.1 Valim	13
2.2 Andmekogumine	13
2.3 Andmeanalüüs	16
3. Tulemused	16
3.1 Lasteaiaõpetajate hoiakud lapsest lähtuva õpikäsituse suhtes	16
3.2 Lasteaiaõpetajate hoiakud lapsest lähtuva õpikäsituse rakendamise suhtes.....	19
3.3 Seosed lapsest lähtuva õpikäsituse ning selle rakendamise vahel lasteaiaõpetajate hinnangul lähtuvalt hoiakute kolmest komponendist	23
4. Arutelu.....	25
Tänuõnad	28
Autorsuse kinnitus.....	28
Kasutatud kirjandus.....	29
Lisa 1	32

Sissejuhatus

Koolieelse lasteasutuse õppekavas (2008) kirjeldatud õpikäsituse kohaselt arvestatakse õppe- ja kasvatustegevuse planeerimisel ja läbiviimisel laste eripära, kaasatakse nad tegevuste kavandamisse, suunatakse tegema valikuid ning tehtut analüüsima ja korraldatakse õppe- ja kasvatustegevuses selliselt, et laps on selles aktiivne osaleja.

Õpikäsituse muutmisel suur roll õpetajal, tema pedagoogilistel uskumustel ja võimalustel, millesse kuuluvad õpetamisstrateegiad ja oskused luua õpilastega õpetamise käigus partnerlusel põhinevad suhted. Uskumused ja võimalused tulenevad kogemustest ja ettevalmistustest, enesetäiendamistest, õpetaja kutsevalikust ja teistest faktoritest (Haridus- ja Teadusministeerium, 2017).

Õpikäsituse kohaselt tuleb lasteaiaõpetajal arvestada õppe- ja kasvatustegevuste kavandamisel ja läbiviimisel lapse isikupäraga: tema võimete ning keelelise ja kultuurilise taustaga. Pedagoogid on selles protsessis lapse arengu suunajateks luues selleks lapse arengut toetava keskkonna (Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava, 2008). Õpetaja jaoks on loomulik anda edasi akadeemilisi teadmisi, kuid samamoodi õpetab õpetaja isikliku eeskuju ja hoiakute kaudu.

Hoiak tähendab õpitud suhtumist, mis avaldub inimese käitumises ning üldjuhul ka hinnangu andmist. Kõige üldisem hinnangu andamine on positiivne või negatiivne. Hoiakud väljendavad teatud määral meie väärtusi ning mõjutavad omakorda meie käitumist.

Hoiakud kujunevad välja elu jooksul. Need on õpitavad ja see annab võimaluse hoiakuid ümber kujundada. Hoiaku muutmise aluseks on ratsionaalsed argumendid. Need argumendid peavad olema inimese jaoks veenvad, kaalukad ja samas ka mõjusad. (Lehtsaar, 2015).

Hoiakute kohta on tehtud erinevaid uuringuid. Neudorf, Ugaste, Tuul ja Mikser (2017) uurisid lasteaiaõpetajate uskumusi seoses laste üldoskuste arendamisega riikliku õppekava alusel. Selle uuringu tulemusena selgus, et õpetajad peavad laste üldoskusi väärtuslikuks ja suudavad leida erinevaid tegevusi nende arendamiseks ja hindamiseks.

Õpetajate uskumusi (hoiakuid) käsitlevatest uuringutest on tulnud välja ka see, et õpetajate hoiakud mõjutavad ka õpilasi, sest õpetaja hoiakust sõltub, kuidas ta rakendab õpikäsitust. Seetõttu on vajalik, et õpetajad teadvustaksid hoiakute olulisust õppetöös. Tähtis on pakkuda õpetajatele vastavat ettevalmistust ja arusaamist erinevatest õpetamisstrateegiatest ja -meetoditest (Estrada & Batanero, 2020).

1. Teoreetiline ülevaade

1.1 Lapsest lähtuv pedagoogika

Kvaliteetne haridus põhineb arusaamisel, et õppimine ja lapse eest hoolitsemine moodustavad terviku. Sellise õppimise eelduseks on lapse kaasamine õppeprotsessi arvestades tema heaoluga. Õppimise eesmärk on, et lapses tekiks uudishimu, uurimisoskus, kriitiline mõtlemine ja areneks koostööoskus. Need lapsepõlves omandatud oskused on elukestva õppe aluseks. Kõike seda arvesse võttes tuleb õpetajal kasutada efektiivseid õpetamisstrateegiaid (International Step by Step ... 2010).

Kinos & Pukk (2010) toovad välja, et lapsest lähtuvat ja lapsekeskset kasvatust on läbi aegade mõistetud veidi erinevalt, kuid selles töös ei laskuta nende käsitluste spetsiifilistesse erisustesse ja kasutatakse läbivalt mõistet lapsest lähtuv pedagoogika.

Darling'i (1986) arvates on lapsest lähtuv kasvatus lapse huvidest lähtuv õpetamine. Stipek & Byler (2004) toovad välja, et tegemist on lapse poolt juhitud kasvatusel. Tuul (2017) selgitab lapsest lähtuvat kasvatust lapsele antud vabadusega õppetegevuses, kus õpetaja roll on last õppe- ja kasvatustegevuses toetada ja suunata. Täiskasvanu (õpetaja) roll on olla avatud lapse huvidele ning luua vastav keskkond, kus lapse soovid saavad teostuda.

Kala (2009) sõnul saavutab lapsest lähtuva õpikäsituse puhul iga laps arengus oodatud tulemuse liikudes individuaalses rütmis. Käisi (2018) järgi tuleb õpetust kohandada vastavalt lapse vaimsele arengutasemele. Õpetaja töö ei kanna vilja, kui laps ei suuda tema pakutud õpetust vastu võtta. Lepp (2017) toob enda uurimuses välja, et lapsest lähtumine on lapse ärakuulamine ning temaga dialoogis olemine. Lapsega dialoogi loomisel on oluline vastastikune austamine ning aktiivne mõttevahetus lapse ja täiskasvanu vahel. See on aluseks, et laps võtab õpetaja poolt pakutava vastu.

Raudmäe (2019) uurimusest selgus, et lapsest lähtuv õpetamine on enamuse õpetajate arvates see, kui nad arvestavad laste huve seni, kuni teema vastu on huvi. Seejuures on oluline laste iseseisvuse kujunemine ning nende kaasamine tegevuste planeerimisse. See tähendab, et lapsi suunatakse ja toetatakse iseseisvalt hakkama saama. Lapsi kaasatakse tegevustesse neile sobival viisil. Vajadusel kohandatakse tegevust lapse võimetele vastavaks või tehakse lapsega individuaalset tööd.

Kehtivas riiklikus õppekavas on õpikäsitusena selgitatud lapsest lähtuva õpetamise erinevaid aspekte ja õpetamisviise (Kimer, Tuul & Õun, 2016). Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja läbiviimisel arvestatakse lapse eripära: võimeid, keelelist ja kultuurilist tausta, vanust, sugu, tervises seisundit jms. Laps on õppe- ja kasvatustegevuses aktiivne osaleja

ja tunneb rõõmu tegutsemisest. Last kaasatakse tegevuste kavandamisse, suunatakse tegema valikuid ja tehtut analüüsima. Pedagoogid on laste arengu suunajad ja toetava keskkonna loojad (Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava, 2008).

Toetudes eelpool toodud kirjeldustele on õpikäsituse juures oluline märgata, et laps on õppetegevuste juures aktiivne tegutseja, tema huvid ja vajadustega on arvestatud. Õpetaja on selles protsessis keskkonna looja. Õpetaja ja lapse vahel toimub aktiivne kuulamine. See annab õpetajale ülevaate, kas laps on saavutanud eesmärgi ja jõudnud soovitud tulemuseni. (Pascal & Bertram, 2009).

Kõige selle aluseks on lapsekeskne õpikäsitus, mis arvestab lapse huvidega. Õppe- ja kasvatustegevustes on õpetaja ja laps samal tasandil. Õpetaja saab last abistada õppetegevuses, mille laps on endale välja valinud ning mida soovib teostada.

Kokkuvõttena saame öelda, et lapsest lähtuva ja lapsekeskse kasvatuse puhul on kesksel kohal laps, kelle huvidest ja soovidest lähtutakse, kuna esikohal on lapse vajadused ja heaolu. Lapsele luuakse õpetaja (täiskasvanu) poolt sobiv keskkond, kus ta saab areneda ja kasvada. Seega on õpetaja jaoks oluline mõista lapsest lähtuva õpikäsituse olemust ning seda igapäevaselt õppe- ja kasvatustegevustes rakendada.

1.2 Õpikäsituse olemus ja selle rakendamine

Lapsest lähtuva kasvatuse idee on sisse kirjutatud ka koolieelse lasteasutuse riiklikusse õppekavasse (2008). Seal on sätestatud nii õpikäituse olemus kui ka põhimõtted. Õppekava § 5 toob õpikäsituse kohta välja, et „see on protsess, kus leiavad aset muutused lapse käitumises, hoiakutes ja teadmistes“ (Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava, 2008).

Haridus- ja Teadusministeeriumi (2017, lk 4) poolt välja antud materjalis on esitatud õpikäsituse definitsioon, mis selgitab, et „õpikäsitus on arusaam sellest, mis eesmärkidel ja mil viisil õppimine toimub, millistes suhetes on õppeprotsessis osalejad, ning nende arusaamade rakendamine praktikas“.

Kala (2009) sõnul on õpikäsituse aluseks sotsio-konstruktivistlik õpiteooria, mis põhineb Jean Piaget', John Dewey ja Lev Vögotski teooriatel ja teadusuuringutel.

Chopra ja Gupta, (2011) toovad välja, et Jean Piaget oli üks esimesi psühholooge, kes hakkas arendama konstruktivistliku õpikäsituse mõtet. Teadmisi arendatakse sisemiste kognitiivsete printsiipide teel, mille aluseks on varasemad kogemused. Jean Piaget idee toetajad olid John Dewey ja Lev Vögotski.

Piaget'i mõtte toetajana uskus John Dewey et õpilastele tuleb anda võimalus ise mõelda ja oma mõtteid välja öelda. Lev Vöotski tõi tugeva argumendina välja õpilaste vajaduse oma teadmisi esitada ning oma tööd kaasõpilastele tutvustada (Chopra & Gupta, 2011). Kurvits (2011) toob oma uurimuses välja, et õppekava rakendamisel on tähtsad õpetajate hoiakud.

Lapse kognitiivne ja akadeemiline areng on seotud lapse sotsiaalse arenguga. Seetõttu on väga oluline, et õpistrateegiad arendaks lapses vastutustunnet ja empaatiavõimet. Õpetaja pakub selle kõige juures lapsele erinevaid valikuvõimalusi. Laps osaleb aktiivselt erinevate teemade aruteludel, on uudishimulik ja teadmishimuline (International Step by Step ... 2010).

Õpikäsituse muutumisel ja selle rakendamisel on suur roll õpetajal, tema pedagoogilistel uskumustel ja võimalustel, millesse kuuluvad õpistrateegiad ja oskused luua õpilastega õpetamise käigus partnerlusel põhinevad suhted. Uskumused ja võimalused tulenevad kogemustest ja ettevalmistustest, enesetäiendamistest, õpetaja kutse valikust ja teistest faktoritest (Haridus- ja Teadusministeerium, 2017).

Kokkuvõttena saame öelda, et lapsest lähtuva õpikäsituse juures on oluline, mis eesmärkidel ja mil viisil õppimine toimub. Teadmiste arendamise aluseks on varasemad kogemused. Õpikäsituse rakendamisel tuleb arvestada õpetaja rolli olulisusega teadmiste edasiandjana ning tema hoiakute ja pedagoogiliste uskumustega.

1.3 Hoiakute komponendid ja nende kujunemine

Eesti keele seletav sõnaraamat (2009) annab hoiakule mitmeid erinevaid tähendusi, sealhulgas käitumislaid, käitumine, suhtlemine, suhtlemislaid.

Hoiak tähendab õpitud suhtumist, mis avaldub inimese käitumises ning üldjuhul ka hinnangu andmist. Kõige üldisem hinnangu andamine on positiivne või negatiivne. Hoiakud väljendavad teatud määral meie väärtusi ja seeläbi omakorda mõjutavad meie käitumist (Lehtsaar, 2015).

Hoiakutel on kolm tahku: neid nimetatakse hoiakute komponentideks. Need on emotsionaalne, ratsionaalne ja käitumuslik. Tavaliselt on hoiaku puhul olemas kõik kolm osa. Kui juhtub, et mõni osa on teistega võrreldes ülekaalus, siis on juttu kas emotsionaalsest või ratsionaalsest hoiakust (Lehtsaar, 2015).

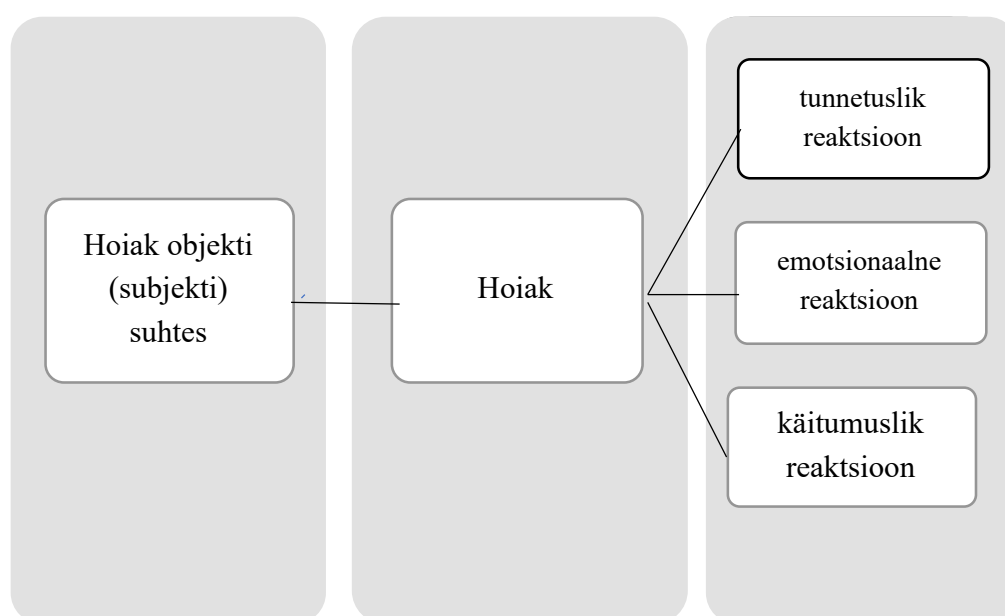
Lehtsaar (2015) seletab hoiakute kolme komponenti lahti järgnevalt: emotsionaalne, see on seotud tunnetega millegi või kellegi vastu. Ratsionaalne komponent tähendab suhtumise ratsionaalset sisu. Suhtumisele on kindel seletus, mis võib varjata tegelikke motive. See on

adekvaatne ja vastab tegelikkusele. Psühholoogias nimetatakse varjatud suhtumise seletamist kaitsemehhanismiks – ratsionaliseerimiseks.

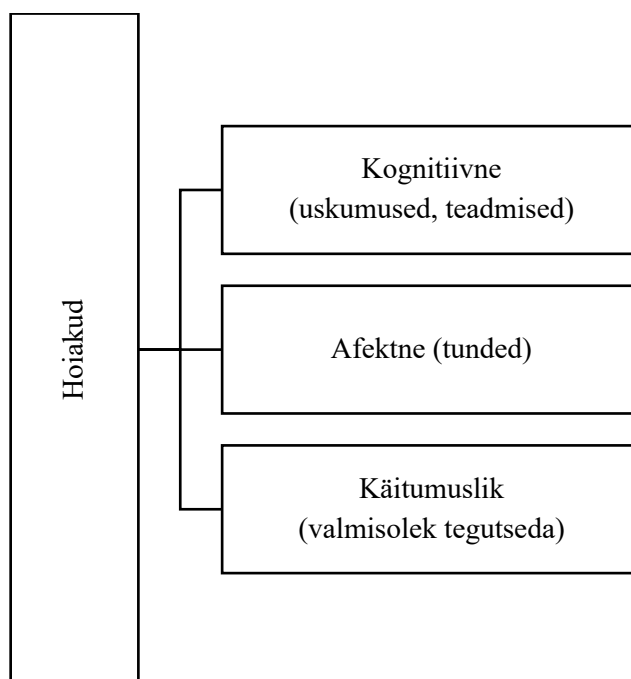
Ratsionaalsete hoiakute üks liikidest on uskumused. Uskumuste üheks oluliseks tunnuseks on see, et neid peetakse tõesteks. Teisiti öeldes on uskumused tõeks peetavad teadmised tegelikkuse kohta. Psühholoogiliselt huvi pakkuvad uskumused on need, mis oleme ise endale loonud või milleni oleme ise välja jõudnud (Lehtesaar, 2015).

Eagly & Chaiken (1993) pakuvad välja tänapäevase seletuse hoiakule objekti (subjekti) suhtes, see on kas positiivne või negatiivne. Hinnang objekti (subjekti) suhtes väljendub tunnetusliku, emotsionaalse ja käitumusliku reaktsioonina (vt joonis 1).

Joonis 1. Hinnanguline väljendusviis objekti (subjekti) suhtes

De Boer, Pijl ja Minnaert (2010) on hoiakute komponendid jaotanud järgnevalt: kognitiivne, afektiivne ja käitumuslik. Kognitiivse komponendi moodustavad uskumused ja teadmised objekti suhtes. Afektiivne osa peegeldab õpetaja tundeid õpilase suhtes. Käitumuslik komponent hõlmab õpetaja valmidust õpilase õpetamisel (vt joonis 2).

Joonis 2. Hoiakute kolm komponenti De Boer, Pijl & Minnaert 2010

Eagly & Chaiken (1993) toovad välja emotsionaalse ja käitumusliku reaktsiooni hoiakute suhtes. De Boer, Pijl & Minnaert (2010) on toonud erinevalt teistest välja kognitiivse poole, mis pole vähem tähtis võrreldes teiste hoiakute komponentidega.

Paljud tänased arusaamad on, et uskumuste ja tegude vahel on tajutav seos. Arvatakse, et uskumused juhivad tegevusi. Kogemused ja eneseanalüüs võivad kaasa tuua uskumuste muutumise ja/või täienemise. Ollakse arvamusel, et uskumustel (hoiakutel) on õpetamise juures oluline roll (Richardson, 1996).

Hoiakud kujunevad välja elu jooksul. Need on õpitavad ja see annab võimaluse hoiakuid ka ümber kujundada. Hoiaku muutmise aluseks on ratsionaalsed argumendid. Need argumendid peavad olema inimese jaoks veenvad, kaalukad ja samas ka mõjusad (Lehtsaar, 2015).

Väljakujunenud suhtumist on raske muuta. Hoiakute kujunemisel ja muutumisel on üheks oluliseks komponendiks isiklik kogemus, mis vastab meie väljakujunenud hoiakutele. Ajzen & Fishbein (2000) toovad välja, et uutes situatsioonides tuginevad inimesed tavaliselt varem mällu salvestunud hoiakutele. See kehtib eriti eelarvamuste puhul. Oluline hoiaku muutumise protsessi juures on samastumine. See tähendab kellegagi samastumist ehk teise inimese hoiakute ja väärtuste omaksvõtmist. Täpsemalt nimetakse neid: mudelõpe, olulised

eeskujud ja alateadlik õppimine. Me võtame omaks teise inimese arvamuse ja suhtumise. (Lehtsaar, 2015).

Kokkuvõttena võime öelda, et hoiakud on õpitavad ning neid on võimalik ka ümber kujundada. Hoiakute muutumisel on üheks oluliseks komponendiks isiklik kogemus, kuna tavaliselt tuginevad inimesed varem mällu salvestunud hoiakutele. Uskumuste ja tegude vahel on seega tajutav seos.

1.4 Õpetajate hoiakud õpetamisel

Hoiakute kohta on tehtud erinevaid uurimusi. Neudorf, Ugaste, Tuul ja Mikser (2017) uurisid lasteaiaõpetajate uskumusi seoses laste üldoskuste arendamisega riikliku õppekava alusel. Selle uuringu tulemusena selgus, et õpetajad peavad laste üldoskusi väärtuslikuks ja suudavad leida erinevaid tegevusi nende arendamiseks ja hindamiseks.

Eelnevalt on uuritud arusaamist lapsest lähtuva õpikäsituse kohta lasteaia juhtide hulgas (Käst 2019; Lepp 2017). Käst (2019) toob enda uurimuses välja, et lasteaia juhtide arusaamad lapsekesksest kasvatuses vastavad nüüdisaja õpikäsitusele. Juhid näevad enda rolli õpetaja arengu toetamisel.

Jakobson (2020) uuris lasteaiaõpetajate arusaamist õpikäsitusest ja hoiakuid nüüdisaja õpikäsituse suhtes. Tulemustest selgus, et lasteaiaõpetajad mõistavad nüüdisaegset õpikäsitust ja selle erinevaid tahke nii õppimisel, õpetamisel, õpikeskkonna loomisel kui ka õppeprotsessi läbiviimisel.

Suss (2020) uuris lasteaiaõpetajate arusaamist riiklikus õppekavas kirjeldatud õpikäsitusest ja selle rakendamist. Uurimusest selgus, et lasteaiaõpetajate seas on tekkimas arusaam riiklikus õppekavas olevast õpikäsitusest ja selle rakendamisest. Õpetajate endi hinnangul rakendavad nad lapsest lähtuva õpikäsituse põhimõtteid enda igapäevases töös.

Müller, Alliaata & Benninghoff (2009) toovad oma uurimuses olulisena välja õpetajate positiivse suhtumise oma töösse. Selle eelduseks on, et õpetajad tajuvad oma igapäevast tööd tehes juhtkonna ja lastevanemate toetust. Sellele aitavad kaasa hea õhkkond koolis ja õpilaste austav käitumine üksteise suhtes. Õpetajate enda sisemine areng ja tasakaal on samuti väga tähtsad. See omakorda toob kaasa õpetajate rahulolu ja pühendumise enda töösse. Õpetaja positiivne hoiak enda töösse on tähtis, kuna loob hea ning turvalise õhkkonna laste ja õpetajate vahel.

Hoiakud avalduvad meie käitumises ja need suunavad meid tegutsema. Hoiakuid, mis on tugevad, nimetatakse ulatuslikeks hoiakuteks. Tugevad hoiakud mõjutavad meid

emotsionaalselt, samuti meie käitumist eri valdkondades (Lehtsaar, 2015). Siit saame järelda, et õpetaja käitumist mõjutavad tema hoiakud, on need siis teadlikud või alateadlikud.

Õpetajate uskumused kujunevad läbi erinevate kogemuste. Need on järgmised: isiklikud, koolitustel omandatud ja juhendamisel saadud kogemused. Vähem olulised ei ole ka formaalsed teadmised. Isiklikud kogemused koosnevad omakorda väiksematest kogemustest, nagu inimese maailmapilt, intellekt, uskumused enda kohta ning suhted teiste inimestega. See kõik avaldab mõju õpilastele, kui õpetaja neid õpetab (Richardson, 1996).

Pedagoogilised uskumused peegeldavad õpetaja arusaamist õpikäsitusest, kogemustest, õpetaja koolitusest, õpetaja elukutse valikust või mõnest teisest tegurist. Õpetaja uskumustega tuleb arvestada, sest need võivad mõjutada õpetamise praktikat ja klassiõhkkonda (Loogma, 2014).

Estrada & Batanero (2020) toovad tähtsa asjana välja selle, et suhtumine muutub aeglasemalt kui meie emotsioonid ja kiiremini kui meie uskumused. Õpetajate uskumusi käsitlevatest uuringutest tuleb välja, et õpetajad annavad enda hoiakuid õpilastele edasi õpetamise kaudu. Seetõttu on vajalik, et õpetajad teadvustaksid hoiakute olulisust õppetöös. Tähtis on anda õpetajatele vastav ettevalmistus ja arusaamine erinevatest õpetamisstrateegiatest ja -meetoditest (Estrada & Batanero, 2020).

Kokkuvõttes saab esile tuua, et õpetajate hoiakuid kujundavad elukogemused, tugevad isiklikud uskumused õpetamise ja õppimise kohta. Oluline on õpetajate ettevalmistus, elukogemus, positiivne hoiak õpetamisse. See kõik kajastub õpetaja käitumises, kui ta annab lastele edasi teadmisi. Õpetaja hoiakuid on võimalik muuta läbi erinevate kogemuste.

1.5 Töö eesmärk ja uurimusküsimused

Käesoleva magistritöö eesmärgiks on välja selgitada lasteaiaõpetajate hoiakud (suhtumine) lapsest lähtuvasse õpikäsitusse ja selle rakendamisse õppe- ja kasvatustegevustes. Oluline on mõista, kuidas õpetajad rakendavad enda teadmisi vastavalt õppekavas sätestatud õpikäsitusele ning kuidas mõjutavad hoiakute kolm komponenti (emotsionaalne, kognitiivne ja käitumuslik) õpetaja tööd?

Uurimuse aluseks ongi võetud hoiakute kolm komponenti (De Boer, Pijl & Minnaert 2010; Eagly & Chaiken et al., 1993; Lehtsaar, 2015).

Eesmärgi saavutamiseks püstitati kolm uurimusküsimust:

1. Millised on lasteaiaõpetajate hoiakud lapsest lähtuva õpikäsituse suhtes?

2. Millised on lasteaiaõpetajate hoiakud lapsest lähtuva õpikäsituse rakendamise suhtes õppe- ja kasvatustegevustes?
3. Millised seosed on lasteaiaõpetajate hoiakute vahel üldiselt nii lapsest lähtuva õpikäsituse kui ka selle rakendamise suhtes?

2. Metoodika

Käesolevas magistritöös on kasutatud kvantitatiivset uurimisviisi, kuna see võimaldab analüüsida üldisi näitajaid suurte arvandmete vahel (Õunapuu, 2014).

Mõõteinstrumentina sai kasutatud internetipõhist küsitlust. Ankeedis olevatele väidetele vastamiseks kasutati Likerti 5-pallist skaalat, milles olid esitatud numbrilised vasted 1-5, kus numbrite tähendused olid: 1 - ei nõustu üldse, 2 - pigem ei nõustu, 3 - mõneti nõustun ja mõneti mitte, 4 - pigem nõustun ning 5 - nõustun täielikult.

2.1 Valim

Uurimuse valimi moodustasid lasteaiaõpetajad, kes töötavad Viljandimaal (kokku 9 lasteaeda), Tartumaal (kokku 41 lasteaeda) ja Tallinnas (70 lasteaeda). Uurimuses osalenud lasteaiaid olid kõik eestikeelse õppekeelega. Andmed lasteaedade kohta sai võetud www.neti.ee lehelt algharidus alt ja Tallinna haridusameti kodulehelt.

Valimi moodustamisel oli aluseks ettekavatsetud valim (Õunapuu, 2014). Ettekavatsetud valimi kasuks sai otsustatud, kuna töö autoril on nende kohtadega isiklikud seosed.

Ankeedile vastas 117 lasteaiaõpetajat. Vastamisele kulus umbes 10-15 minutit. Ankeedile vastamine oli anonüümne, ei küsitud vastaja vanust ega muid isikuandmeid. Anonüümsuse suurendamiseks ei täpsustatud valimi kirjeldamiseks ka vastaja piirkonda maakonna põhjal.

2.2 Andmekogumine

Lasteaiaõpetajate hoiakute kohta lapsest lähtuva õpikäsituse suhtes koostati elektrooniline ankeet (vt lisa 1). Ankeedi koostamisel võeti aluseks töö teoreetilises osas kirjeldatud hoiakute mudel, mis kirjeldab hoiakuid kolme komponendi kaudu: emotsionaalne, kognitiivne ja käitumuslik. Sarnast mudelit kasutasid ka Estrada ja Batanero (2020) oma hoiakuid käsitlevas uuringus. Käesoleva magistritöö jaoks on Estrada ja Batanero (2020) uuringu ankeet tõlgitud inglise keelest eesti keelde. Peale tõlkimist on ankeeti läiviidava uuringu

jaoks kohandatud sobivaks Eesti koolieelse lasteasutuse kontekstile. Ankeet koostati veebikeskkonnas *Google Forms*.

Esitati 24 väidet, mis olid jagatud kuueks osaks:

1. Hoiakute emotsionaalne komponent lapsest lähtuva õpikäsituse suhtes (väited 1-4)
2. Hoiakute kognitiivne komponent lapsest lähtuva õpikäsituse suhtes (väited 5-8)
3. Hoiakute käitumuslik komponent lapsest lähtuva õpikäsituse suhtes (väited 9-12)
4. Hoiakute emotsionaalne komponent lapsest lähtuva õpikäsituse rakendamise suhtes (väited 13-16)
5. Hoiakute kognitiivne komponent lapsest lähtuva õpikäsituse rakendamise suhtes (väited 17-20)
6. Hoiakute käitumuslik komponent lapsest lähtuva õpikäsituse rakendamise suhtes (väited 21-24).

Väidetele vastamiseks kasutati Likerti 5-pallist skaalat, milles olid esitatud numbrilised vasted 1-5, kus numbrite tähendused olid: 1 - ei nõustu üldse, 2 - pigem ei nõustu, 3 - mõneti nõustun ja mõneti mitte, 4 - pigem nõustun ning 5 - nõustun täielikult.

Ankeedi kvaliteedi tõstmiseks viidi veebruaris 2020 läbi pilootuuring. Ankeedi valiidsuse suurendamiseks paluti pilootuuringus ankeedile vastata 35 lasteaiaõpetajal. Neilt saadi tagasiside ankeedis esitatud väidete arusaadavuse ning sobivuse kohta, mille alusel viidi ankeeti sisse parandused. Lisati juurde küsimusi õpikäsituse erinevate komponentide kohta, et saada paremat ülevaadet, kuidas õpetajad mõistavad lapsest lähtuvat õpikäsitust ja selle rakendamist lasteaia õppe- ja kasvatustegevustes. Näiteks küsimuste plokki hoiakute kognitiivse komponendi kohta lisati täpsustava väitena „*Ma tunnen, et mul on piisav ettevalmistus lapsest lähtuva õpikäsituse mõistmiseks*“. Küsimuste plokki hoiakute käitumusliku komponendi kohta lisati täpsustava väitena „*Ma täiendan ennast (loen, osalen koolitustel jms) hea meelega, et rakendada lapsest lähtuvat õpikäsitust veel paremini*“. Küsimuste plokki hoiakute kognitiivse komponendi rakendamise suhtes kohta lisati täpsustava väitena „*Mul on lihtne arvestada kõikide õppijate vajadustega*“.

Uurimus viidi läbi märtsis ja aprillis 2020. aastal Viljandi linna, Viljandi maakonna, Tartu linna, Tartu maakonna ja Tallinna linna lasteaiaõpetajate hulgas. Veebipõhine küsimustiku link saadeti meili teel koos kaaskirjaga 120 lasteaia direktorile. Kaaskirjas oli uurimuse läbiviija enesetutvustus ja palve edastada küsimustiku link lasteaiaõpetajatele.

Ankeedi reliaabluse väljaselgitamiseks leiti Cronbachi alfa. Allpool on välja toodud küsimustiku kõikide osade (alaskaalade) ja kahe suurema osa (üldine hoiak ja hoiak rakendamise suhtes) üldine Cronbachi alfa.

Esimese, teise ja kolmanda osa väited olid hoiakute kolme komponendi (emotsionaalse, kognitiivse ning käitumusliku) kohta lapsest lähtuva õpikäsituse suhtes.

Järgnevalt on välja toodud emotsionaalse, kognitiivse ja käitumusliku osa väidete sisereliaablused ning kogu selle väideteploki sisereliaablus (vt tabel 1).

Tabel 1. Cronbachi alfa väärtused hoiakute emotsionaalse, kognitiivse ja käitumusliku komponendi väidete kohta

	Cronbachi alfa
Emotsionaalne	0,84
Kognitiivne	0,78
Käitumuslik	0,78
Üldine	0,87

Neljanda, viienda ja kuuenda osa väited olid hoiakute kolme komponendi (emotsionaalse, kognitiivse ning käitumusliku) kohta lapsest lähtuva õpikäsituse rakendamise suhtes õppe- ja kasvatustegevustes.

Järgnevalt on välja toodud neljanda, viienda ja kuuenda osa küsimuste sisereliaablused ning kokku kõigi kolme osa sisereliaablus (vt tabel 2).

Tabel 2. Cronbachi alfa väärtused hoiakute emotsionaalse, kognitiivse ja käitumusliku komponendi kohta õpikäsituse rakendamise väidete puhul

	Cronbachi alfa
Emotsionaalne	0,87
Kognitiivne	0,84
Käitumuslik	0,71
Üldine	0,90

Eeltoodust lähtudes võime tõdeda, et küsimustik on reliaabne, kuna Cronbachi alfa väärtus erinevate väidete vahel plokkide sees on suurem kui 0,7. Samuti on üldine Cronbachi alfa väärtus plokkide sees suurem, kui 0,7.

2.3 Andmeanalüüs

Küsimustele vastamiseks kasutati Likerti 5-pallist skaalat: 1 - ei nõustu üldse, 2 - pigem ei nõustu, 3 - mõneti nõustun ja mõneti mitte, 4 - pigem nõustun ning 5 - nõustun täielikult.

Andmeanalüüsis käsitleti hinnanguid 1 ja 2 negatiivsetena, 3 neutraalsena ning 4 ja 5 positiivsetena. Hinnangut 3 käsitleti neutraalsena, kuna see väide vastas seletusele, et mõneti nõustun ja mõneti mitte.

Andmete töötlemise esimeses etapis sisestati need kõigepealt Microsoft Exceli tabelisse. Seejärel kasutati statistilist andmetöõtlustarkvara IMB SPSS Statistics 64, kuhu andmed järgnevalt kanti. Tulemused esitati uurimisküsimustele vastavalt kirjeldava statistika kaudu. Hoiakute erinevate komponentide vaheliste seoste leidmiseks kasutati Spearmani astakorrelatsiooni. Selle abil arvutati välja hoiakute komponentide ning hoiakute rakendamise komponentide omavahelised seosed.

Leiti ka standardhälve, mis näitab erinevust võrreldes keskmise tulemusega.

3. Tulemused

Küsimustikule vastas kokku 117 lasteaiaõpetajat. Tulemused näitavad, et lasteaiaõpetajate hoiakud nii õpikäsituse suhtes kui ka õpikäsituse rakendamise suhtes on pigem positiivsed. Lisaks leiti seosed õpetajate üldiste hoiakute ning õpikäsituse rakendamist puudutavate hoiakute vahel. Tulemused esitatakse selles peatükis uurimisküsimuste kaupa.

3.1 Lasteaiaõpetajate hoiakud lapsest lähtuva õpikäsituse suhtes

Järgnevas tabelis on välja toodud lasteaiaõpetajate hoiakud lapsest lähtuva õpikäsituse emotsionaalse komponendi suhtes (vt. Tabel 3).

Tabel 3. Lasteaiaõpetajate (N=117) vastuste protsendiline jaotuvus hoiakute emotsionaalse komponendi suhtes

Väide	Ei nõustu üldse	Pigem ei nõustu	Mõneti nõustun ja mõneti mitte	Pigem nõustun	Nõustun täielikult
	Arv (%) vastajatest)	Arv (%) vastajatest)	Arv (%) vastajatest)	Arv (%) vastajatest)	Arv (%) vastajatest)
Mulle meeldib lapsest lähtuv õpikäsitus.	0 (0%)	0 (0%)	6 (5,1%)	40 (34,2%)	71 (60,7%)

Minu jaoks on loomulik õpetada lapsest lähtuva õpikäsituse järgi.	0 (0%)	1 (0,9%)	5 (4,3%)	49 (41,9%)	62 (53%)
Lapsest lähtuv õpikäsitus on kõige õigem viis lasteaia õpetamiseks.	0 (0%)	1 (0,9%)	14 (12%)	48 (41%)	54 (46,2%)
Mulle meeldivad väljakutsed seoses lapsest lähtuva õpikäsitusega.	0 (0%)	1 (0,9%)	15 (12,8%)	40 (34,2%)	61 (52,1%)

Tulemustest selgub, et üldiselt on lasteaiaõpetajatel lapsest lähtuva õpikäsituse suhtes positiivne hoiak. Enamusele õpetajatest (94,9%) meeldib lapsest lähtuv õpikäsitus ning ka sellega seoses esile tulevad väljakutsed (86,3%). Väljakutsete osas jäi neutraalseks 15 õpetajat (see teeb 12,8% vastanutest). Samuti nähtub tulemustest, et suurem osa õpetajatest (94,9%) peab lapsest lähtuva õpikäsituse järgi õpetamist loomulikuks ning kõige õigemaks viisiks lasteaia (87,2%). Viimase väite osas jäi neutraalsele seisukohale 14 õpetajat (mis teeb 12% vastanutest).

Järgnevas tabelis on välja toodud lasteaiaõpetajate hoiakud lapsest lähtuva õpikäsituse kognitiivse komponendi suhtes (vt tabel 4).

Tabel 4. Lasteaiaõpetajate (N=117) vastuste protsendiline jaotuvus hoiakute kognitiivse komponendi suhtes

Väide	Ei nõustu üldse	Pigem ei nõustu	Mõneti nõustun ja mõneti mitte	Pigem nõustun	Nõustun täielikult
	Arv (%) vastajatest)	Arv (%) vastajatest)	Arv (%) vastajatest)	Arv (%) vastajatest)	Arv (%) vastajatest)
Lapsest lähtuvat õpikäsitust on lihtne mõista.	1 (0,9%)	3 (2,6%)	32 (27,4%)	51 (43,6%)	30 (25,6 %)
Ma olen endale selgeks teinud lapsest lähtuva õpikäsituse põhikomponendid.	0 (0%)	2 (1,7%)	14 (12%)	61 (52,1%)	40 (34,2%)
Ma saan aru, kuidas viia õppe- ja kasvatustegevusi läbi mänguliselt.	0 (0%)	0 (0%)	8 (8,6%)	33 (28,2%)	76 (65%)

Ma tunnen, et mul on piisav ettevalmistus lapsest lähtuva õpikäsituse mõistmiseks.	0 (0%)	4 (3,4%)	23 (19,7%)	51 (43,6%)	39 (33,3%)
--	--------	----------	------------	------------	------------

Tulemustest selgub, et enamuse õpetajate (69,2%) arvates on lapsest lähtuvat õpikäsitust lihtne mõista ning nad saavad aru, kuidas õppe- ja kasvaustegevusi mänguliselt läbi viia (93,2%). Õpikäsituse hindamisel lihtsaks jäi neutraalsele seisukohale 32 õpetajat (see teeb 27,4% vastanutest). Samuti nähtub tulemustest, et suurem osa õpetajatest (86,3%) on endale selgeks teinud lapsest lähtuva õpikäsituse põhikomponendid ning nad tunnevad, et neil on piisav ettevalmistus õpikäsituse mõistmiseks (76,9%). Viimase väite osas jäi neutraalsele seisukohale 23 õpetajat (mis teeb 19,7% vastanutest).

Järgnevas tabelis on välja toodud lasteaiaõpetajate hoiakud lapsest lähtuva õpikäsituse käitumusliku komponendi suhtes (vt tabel 5).

Tabel 5. Lasteaiaõpetajate (N=117) vastuste protsendiline jaotuvus hoiakute käitumusliku komponendi suhtes

Väide	Ei nõustu üldse	Pigem ei nõustu	Mõneti nõustun ja mõneti mitte	Pigem nõustun	Nõustun täielikult
	Arv (%) vastajatest)	Arv (%) vastajatest)	Arv (%) vastajatest)	Arv (%) vastajatest)	Arv (%) vastajatest)
Ma kasutan õpetamisel lapsest lähtuvat õpikäsitust.	0 (0%)	2 (1,7%)	10 (8,5%)	66 (56,4%)	39 (33,3%)
Ma kasutaksin alati lapsest lähtuvat õpikäsitust, sest see on parim viis laste õpetamiseks eelkoolieas.	0 (0%)	3 (2,6%)	19 (16,2%)	57 (48,7%)	38 (32,5%)
Ma kasutan lapsest lähtuva õpikäsituse põhimõtteid ka oma isiklike laste/lapselaste puhul.	5 (4,3%)	2 (1,7%)	19 (16,2%)	54 (46,2%)	37 (31,6%)
Ma täiendan ennast (loen, osalen koolitustel jms) hea meelega, et rakendada lapsest	0 (0%)	0 (0%)	11 (9,4%)	39 (33,3%)	67 (57,3%)

lähuvat õpikäsitust veel paremini.

Tulemustest selgub, et enamus õpetajatest (89,7%) kasutab õpetamisel lapsest lähuvat õpikäsitust ning leiab, et see on parim viis laste õpetamiseks eelkoolieas (81,2%). Suurem osa õpetajatest (77,8%) kasutab lapsest lähuva õpikäsituse põhimõtteid ka oma isiklike laste/lapselaste puhul. Viimase väite juures jäi vastupidisele seisukohale 7 õpetajat (see teeb 6% vastanutest) ning neutraalseks jäi 19 õpetajat (16,2% vastanutest). Samuti nähtub tulemustest, et valdav enamus õpetajatest (90,6%) on heal meelel valmis ennast täiendama, et lapsest lähuva õpikäsituse põhimõtteid veelgi tulemuslikumalt rakendada.

3.2 Lasteaiaõpetajate hoiakud lapsest lähuva õpikäsituse rakendamise suhtes

Järgnevas tabelis on välja toodud lasteaiaõpetajate hoiakud lapsest lähuva õpikäsituse emotsionaalse komponendi rakendamise suhtes (vt. tabel 6).

Tabel 6. Lasteaiaõpetajate (N=117) vastuste protsendiline jaotuvus hoiakute emotsionaalse komponendi rakendamise suhtes

Väide	Ei nõustu üldse	Pigem ei nõustu	Mõneti nõustun ja mõneti mitte	Pigem nõustun	Nõustun täielikult
	Arv (%) vastajatest)	Arv (%) vastajatest)	Arv (%) vastajatest)	Arv (%) vastajatest)	Arv (%) vastajatest)
Mulle meeldib õpetada lapsest lähuva õpikäsituse järgi.	0 (0%)	1 (0,9%)	6 (5,1%)	51 (43,6%)	59 (50,4%)
Ma tunnen ennast enesekindlalt õpetades lapsest lähuva õpikäsituse järgi.	0 (0%)	1 (0,9%)	24 (20,5%)	58 (49,6%)	34 (29,1%)
Mulle meeldivad väljakutsed, mis kaasnevad lapsest lähuva õpikäsituse järgi õpetamisega	0 (0%)	2 (1,7%)	20 (17,1%)	47 (40,2%)	48 (41%)
Ma õpetaksin lapsest lähuva õpikäsituse järgi ka siis, kui see ei oleks kirjas õppekavas.	0 (0%)	2 (1,7%)	17 (14,5%)	55 (47%)	43 (36,8%)

Tulemustest selgub, et üldiselt on lasteaiaõpetajatel lapsest lähtuva õpikäsituse rakendamise suhtes positiivne emotsionaalne hoiak. Enamusele õpetajatest (94%) meeldib õpetada lapsest lähtuva õpikäsituse järgi ning nad tunnevad end seejuures enesekindlalt (78,7%). Viimase väite osas jäi neutraalsele seisukohale 24 õpetajat (see teeb 20,5% vastanutest). Samuti nähtub tulemustest, et suur osa õpetajatest (81,2%) on valmis lapsest lähtuva õpikäsitusega kaasnevateks väljakutseteks. Valdav enamus õpetajatest (83,8%) tunneb valmisolekut õpetada lapsest lähtuva õpikäsituse järgi ka juhul, kui seda ei nõutaks õppekavas.

Järgnevas tabelis on välja toodud lasteaiaõpetajate hoiakud lapsest lähtuva õpikäsituse kognitiivse komponendi rakendamise suhtes (vt. tabel 7).

Tabel 7. Lasteaiaõpetajate (N=117) vastuste protsendiline jaotuvus hoiakute kognitiivse komponendi rakendamise suhtes

Väide	Ei nõustu üldse	Pigem ei nõustu	Mõneti nõustun ja mõneti mitte	Pigem nõustun	Nõustun täielikult
	Arv (%) vastajatest)	Arv (%) vastajatest)	Arv (%) vastajatest)	Arv (%) vastajatest)	Arv (%) vastajatest)
Minu jaoks on lihtne õpetada lapsest lähtuva õpikäsituse järgi.	0 (0%)	4 (3,4%)	23 (19,7%)	56 (47,9%)	34 (29,1%)
Ma suudan väga hästi õpetada lapsest lähtuva õpikäsituse järgi.	0 (0%)	4 (3,4%)	26 (22,2%)	60 (51,3%)	27 (23,1%)
Ma suudan väga hästi viia tegevus läbi mänguliselt lapsi aktiivselt kaasates.	0 (0%)	0 (0%)	12 (10,3%)	59 (50,4%)	46 (39,3%)
Mul on lihtne arvestada kõikide õppijate vajadustega.	1 (0,9%)	13 (11,1%)	45 (38,5%)	40 (34,2%)	18 (15,4%)

Tulemustest selgub, et üldiselt on lasteaiaõpetajatel lapsest lähtuva õpikäsituse rakendamise osas positiivne kognitiivne hoiak. Enamuse õpetajate (77%) jaoks on lapsest lähtuva õpikäsituse järgi lihtne õpetada. Samuti nähtub tulemustest, et suurema osa õpetajate (74,4%) hinnangul suudavad nad väga hästi lapsest lähtuva õpikäsituse järgi õpetada ning seejuures tegevusi mänguliselt läbi viia (89,7%). Samas ei osutunud päris suure osa õpetajate

jaoks lihtsaks kõikide õppijate vajadustega arvestamine. Viimase väite osas jäi positiivsele seisukohale 58 õpetajat (see teeb 49,6% vastanutest). Neutraalseks jäi 45 vastajat (mis teeb 38,5%) ning negatiivse vastuse andis 14 õpetajat (see on 12% vastanutest).

Järgnevas tabelis on välja toodud lasteaiaõpetajate hoiakud lapsest lähtuva õpikäsituse käitumusliku komponendi rakendamise suhtes (vt. tabel 8).

Tabel 8. Lasteaiaõpetajate (N=117) vastuste protsendiline jaotuvus hoiakute käitumusliku komponendi rakendamise suhtes

Väide	Ei nõustu üldse	Pigem ei nõustu	Mõneti nõustun ja mõneti mitte	Pigem nõustun	Nõustun täielikult
	Arv (%) vastajatest)	Arv (%) vastajatest)	Arv (%) vastajatest)	Arv (%) vastajatest)	Arv (%) vastajatest)
Ma viin alati tegevused läbi lõimitult.	1 (0,9%)	13 (11,1%)	45 (38,5%)	40 (34,2%)	18 (15,4%)
Ma viin õppe- ja kasvatustegevused alati läbi mänguliselt.	0 (%)	1 (0,9%)	12 (10,3%)	62 (53%)	42 (35,9%)
Ma kaasan lapsed alati õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisse.	4 (3,4%)	8 (6,8%)	49 (41,9%)	42 (35,9%)	14 (12%)
Ma kasutan õppe- ja kasvatustegevuste diferentseerimist, et muuta õppimine iga lapse jaoks jõukohaseks.	0 (0%)	1 (0,9%)	19 (16,2%)	57 (48,7%)	40 (34,2%)

Tulemustest selgub, et suur osa õpetajatest viib alati õppe- ja kasvatustegevusi läbi mänguliselt (88,9%) ning lõimitult (49,6%). Lõimingu osas jäi neutraalsele seisukohale 45 õpetajat (mis teeb 38,5%) ning negatiivse vastuse andis 14 õpetajat (see on 12% vastanutest). Samuti nähtub tulemustest, et enamus õpetajatest (82,9%) kasutab õppe- ja kasvatustegevuste diferentseerimist eesmärgiga muuta õppimine iga lapse jaoks jõukohaseks. Samas ei osutunud päris suure osa õpetajate jaoks lihtsaks laste kaasamine õppe- ja kasvatustegevuste kavandamisse. Viimase väite osas jäi positiivsele seisukohale 56 õpetajat (see teeb 47,9% vastanutest). Neutraalseks jäi 49 vastajat (mis teeb 41,9%) ning negatiivse vastuse andis 12 õpetajat (see on 10,2% vastanutest).

Ülevaatlilikult on välja toodud hoiakute emotsionaalse, kognitiivse ja käitumusliku komponendi keskmine ja standardhälve lapsest lähtuva õpikäsituse ja selle rakendamise suhtes. Standardhälve näitab erinevust võrreldes keskmise tulemusega.

Tabel 9. Lasteaiaõpetajate hoiak lapsest lähtuva õpikäsituse emotsionaalse komponendi ja selle rakendamise suhtes

Emotsionaalne komponent ja selle rakendamine lapsest lähtuva õpikäsituse suhtes	Keskmine Standardhälve	
Emotsionaalne komponent lapsest lähtuva õpikäsituse suhtes (väited 1-4)	4,43	0,688
Emotsionaalne komponent lapsest lähtuva õpikäsituse rakendamisel (väited 13-16)	4,30	0,722
Emotsionaalne komponent kokku	4,33	0,695

Tulemustest on näha, et keskmiselt on lasteaiaõpetajate hoiak lapsest lähtuva õpikäsituse emotsionaalse komponendi suhtes üsna kõrge, kuna hinne on 4,43 (tulemused esitati 5-pallisel skaalal). Hoiak lapsest lähtuva õpikäsituse rakendamise suhtes lähtuvalt emotsionaalsest komponendist on keskmiselt pigem hea, kuna hinne on 4,30.

Mõlemal juhul näitab standardhälve, et lasteaiaõpetajad vastasid väidetele erinevalt.

Tabel 10. Lasteaiaõpetajate hoiak lapsest lähtuva õpikäsituse kognitiivse komponendi ja selle rakendamise suhtes

Kognitiivne komponent ja selle rakendamine lapsest lähtuva õpikäsituse suhtes	Keskmine	Standardhälve
Kognitiivne komponent lapsest lähtuva õpikäsituse suhtes (väited 5-8)	4,18	0,745
Kognitiivne komponent lapsest lähtuva õpikäsituse rakendamisel (väited 17-20)	4,17	0,729
Kognitiivne komponent kokku	4,07	0,763

Tulemustest on näha, et keskmiselt on lasteaiaõpetajate hoiak lapsest lähtuva õpikäsituse ning selle rakendamise kognitiivse komponendi suhtes üsna hea (hinded vastavalt 4,18 ja 4,17).

Standardhälve võrreldes keskmisega tulemusega hoiaku kognitiivse komponendi kohta lapsest lähtuva õpikäsituse ning selle rakendamise suhtes on üsna hea. Mõlemal juhul vastasid lasteaiaõpetajad väidetele erinevalt.

Tabel 11. Lasteaiaõpetajate hoiak lapsest lähtuva õpikäsituse käitumusliku komponendi ja selle rakendamise suhtes

Käitumuslik komponent ja selle rakendamine lapsest lähtuva õpikäsituse suhtes	Keskmine	Standardhälve
Käitumuslik komponent lapsest lähtuva õpikäsituse suhtes (väited 9-12)	4,20	0,766
Käitumuslik komponent lapsest lähtuva õpikäsituse rakendamisel (väited 20-24)	4,08	0,751
Kognitiivne komponent kokku	4,14	0,759

Tulemustest on näha, et keskmiselt on lasteaiaõpetajate hoiak lapsest lähtuva õpikäsituse ning selle rakendamise käitumusliku komponendi suhtes üsna hea (hinded vastavalt 4,20 ja 4,08).

Standardhälve võrreldes keskmisega tulemusega hoiaku käitumusliku komponendi kohta lapsest lähtuva õpikäsituse ning selle rakendamise suhtes on hea. Mõlemal juhul näitab standardhälve, et lasteaiaõpetajad vastasid väidetele erinevalt.

3.3 Seosed lapsest lähtuva õpikäsituse ning selle rakendamise vahel lasteaiaõpetajate hinnangul lähtuvalt hoiakute kolmest komponendist

Seoste leidmiseks hoiakute erinevate komponentide vahel kasutati Spearmani astakkorrelatsiooni. Statistiliselt kirjutatakse Spearmani astakkorrelatsiooni tulemusi lahti $p = <0,2$ – väga nõrk seos; $0,2-0,4$ – nõrk seos; $0,4-0,6$ – mõõdukas seos; $0,6-0,8$ tugev seos ja $>0,8$ väga tugev seos (Evans, 1996).

Järgnevas tabelis on ülevaatlikult välja toodud seosed hoiakute komponentide ja nende rakendamise komponentide vahel (vt tabel 12).

Tabel 12. Seosed üldiste hoiakute komponentide ja hoiakute rakendamise komponentide vahel

Hoiakute komponentid	Rakendamise emotsionaalne komponent	Rakendamise kognitiivne komponent	Rakendamise käitumuslik komponent
Emotsionaalne komponent	$p=0,597^{**}$ 0,01	$p=0,392^{**}$ 0,01	$p=0,388^{**}$ 0,01
Kognitiivne komponent	$p=0,434^{**}$ 0,01	$p=0,356^{**}$ 0,01	$p=0,337^{**}$ 0,01
Käitumuslik komponent	$p=0,495^{**}$ 0,01	$p=0,459^{**}$ 0,01	$p=0,454^{**}$ 0,01

Märkus. ** statistiliselt oluline seos $p < 0,01$

Lapsest lähtuva õpikäsituse emotsionaalse komponendi ja rakendamise emotsionaalse komponendi vahel on seos, kuna $p < 0,01$ ning see seos on mõõdukas, sest $p=0,597$. Lapsest lähtuva õpikäsituse käitumusliku komponendi ja rakendamise emotsionaalse komponendi vahel on seos, kuna $p < 0,01$ ning see seos on mõõdukas, sest $p=0,495$. Lapsest lähtuva õpikäsituse käitumusliku komponendi ja rakendamise kognitiivse komponendi vahel on seos kuna $p < 0,01$ ning see seos on mõõdukas, sest $p=0,459$. Lapsest lähtuva õpikäsituse käitumusliku komponendi ja rakendamise käitumusliku komponendi vahel on seos kuna $p < 0,01$ ning see seos on mõõdukas, sest $p=0,454$.

Tulemusest nähtub, et seosed lapsest lähtuva õpikäsituse komponentide ning nende rakendamise komponentide vahel on mõõdukad. Rakendamise puhul on oluline eelkõige käitumuslik komponent. Sellest saame järelda, et õpetaja käitumisel on suur tähtsus õppe- ja kasvatustegevustes lasteaias. Ent seejuures ei saa ära unustada ka teisi hoiakute komponente - emotsionaalset ja kognitiivset.

4.Arutelu

Magistritöö eesmärgiks oli välja selgitada lasteaiaõpetajate hoiakud lapsest lähtuva õpikäsituse suhtes. Eesmärgi saavutamiseks sai tööle püstitatud kolm uurimusküsimust.

Esimeseks uurimisküsimuseks oli „*Millised on lasteaiaõpetajate hoiakud lapsest lähtuva õpikäsituse suhtes?*“ Kõigepealt uuriti lasteaiaõpetajate hoiakuid üldiselt lapsest lähtuva õpikäsituse suhtes, mis on kirjas koolieelse lasteasutuse riiklikus õppekavas. Tulemustes on eraldi välja toodud hoiakute kolm erinevat komponenti: emotsionaalne, kognitiivne ja käitumuslik.

Lasteaiaõpetajad hindasid uuringus emotsionaalset komponenti kõrgemalt kui kognitiivset või käitumuslikku komponenti. Emotsionaalse komponendi väidetest tõstsid lasteaiaõpetajad esile, et neile meeldib ja nende jaoks on loomulik õpetada lapsi lapsest lähtuva õpikäsituse järgi. Kinnitust leidis Lehtsaare (2015) poolt välja toodu, et kui juhtub, et mõni hoiaku osa on ülekaalus, siis on jutt kas emotsionaalsest või ratsionaalsest hoiakust. See toob olulisena välja selle, et õpetaja tööd mõjutavad tema isiklik elukogemus ja väärtused, mis on tähtsad just õpetajale endale. Läbi isikliku eeskuju annab õpetaja edasi lastele elu põhiväärtusi.

Kognitiivse komponendi osas tuli välja, et lasteaiaõpetajad on endale selgeks teinud lapsest lähtuva õpikäsituse põhikomponendid ning nad saavad aru, kuidas viia õppe- ja kasvatustegevusi läbi mänguliselt. Kinnitust leidis varasemas uuringus leitud tulemus, et lasteaiaõpetajate seas on tekkimas arusaam riiklikus õppekavas olevast õpikäsitusest ja selle rakendamisest (Suss, 2020). See näitab, et õpetajad on teadlikumad lapsest lähtuvast õpikäsitusest. Kuna koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava (2008), sisaldab kirjeldust õpikäsitusest, on see mõjutanud arvatavasti õpetajate hoiakute kujunemisel seda aspekti. Õpetajate selline hoiak toetab lapsekeskse õpikäsituse rakendamist ning on aluseks kvaliteetsele alusharidusele.

Käitumusliku komponendi väidetest tõstsid lasteaiaõpetajad esile enda täiendamise, et veelgi paremini rakendada lapsest lähtuvat õpikäsitust lasteaia õppe- ja kasvatustegevustes. Selgus veel, et üsna suur osa õpetajatest kasutab lapsest lähtuvat õpikäsitust ka oma isiklike laste õpetamisel, kuid alati ei ole lapsest lähtuvat õpikäsitust lihtne mõista. Kinnitus leidis see, mida Estrada ja Batanero (2020) on olulise asjana enda uurimuses välja toonud, et tähtis on anda õpetajatele vastav ettevalmistus ja arusaamine erinevatest õpetamisstrateegiatega ja -meetoditest. Õpetaja enesetäiendamine on oluline, et saada teadlikuks erinevatest

õpetamisstrateegiatest ja -meetoditest, mida oma töös kasutada, et rakendada parimal viisil lapsest lähtuvat õpikäsitust.

Õpetajate hoiakute kolme komponendi: emotsionaalne, kognitiivne ja käitumuslik väidete osas lapsest lähtuva õpikäsituse suhtes saame üldistusena välja tuua, et lasteaiaõpetajatel on positiivne hoiak lapsest lähtuva õpikäsituse suhtes. See omakorda on aluseks heale ja kvaliteetsele tööle lasteaias. Kinnitust leidis Müller, Alliaata ja Benninghoff (2009) uurimus, kus nad toovad olulisena välja õpetajate positiivse suhtumise oma töösse. Õpetaja positiivne hoiak õpikäsituse suhtes on oluline, sest see loob eeldused lapsest lähtuva õpikäsituse rakendamiseks ning soodustab ka lastele turvalise keskkonna loomist, kus laste vajaduste ja huvidega on arvestatud ning nad omandavad teadmisi mängulise tegevuse kaudu.

Teiseks uurimisküsimuseks oli „*Millised on lasteaiaõpetajate hoiakud lapsest lähtuva õpikäsituse rakendamise suhtes õppe- ja kasvatustegevustes?*“

Tulemustes on eraldi välja toodud hoiakute rakendamise kolm komponenti: emotsionaalne, kognitiivne ja käitumuslik. Hoiakute rakendamise komponente võrreldes hindasid lasteaiaõpetajad taas emotsionaalset komponenti kõrgemalt kui kognitiivset või käitumuslikku komponenti õpikäsituse rakendamise suhtes.

Emotsionaalse komponendi kohta rakendamise väidetes tõstsid lasteaiaõpetajad esile, et neile meeldib õpetada lapsest lähtuva õpikäsituse järgi lasteaias ning meeldivad ka väljakutsed, mida lapsest lähtuv õpikäsituse rakendamine õppe- ja kasvatustegevustes pakub. Kinnitust leidis Lehtsaar (2015) väide, et hoiak suunab meie käitumist. Õpetaja isiklik eeskuju on kõige parem ja see mõjutab ka lapse õppimist. Õpetaja positiivne hoiak õpikäsituse rakendamisel loob kogu õppe- ja kasvatustegevusele positiivse fooni ning mõjutab positiivselt laste osalemist selles protsessis.

Kognitiivse komponendi rakendamise väidetes tõstsid lasteaiaõpetajad esile, et nad suudavad oma tegevusi mänguliselt läbi viia ja seejuures lapsi aktiivselt kaasata. Teise olulise asjana selgus, et vastanud lasteaiaõpetajatel on lihtne õpetada lapsest lähtuva õpikäsituse järgi. Käitumusliku komponendi rakendamise väidetes tõstsid lasteaiaõpetajad esile, et nad viivad õppe- ja kasvatustegevusi alati läbi mänguliselt ja lõimitult. Õpetajate hoiakute rakendamise kolme komponendi: emotsionaalse, kognitiivse ja käitumusliku väidete osas lapsest lähtuva õpikäsituse suhtes saame üldistusena välja tuua, et lasteaiaõpetajatel on positiivne hoiak lapsest lähtuva õpikäsituse rakendamise suhtes. Õpetajate endi hinnangul rakendavad nad lapsest lähtuva õpikäsituse põhimõtteid enda igapäevases töös (Suss 2020).

Seega peavad õpetajad tähtsateks lapsest lähtuva õpikäsituse rakendamise puhul kõiki kolme hoiakute komponenti: emotsionaalne, kognitiivne ja käitumuslik.

Kinnitus sai Richardsoni (1996) poolt välja toodud mõte, et uskumuste ja tegude vahel on tajutav seos ning arvatakse, et uskumused juhivad tegevusi ja uskumustel (hoiakutel) on õpetamise juures oluline roll. Õpetaja on isik, kellel on väljakujunenud arusaamad, väärtused ning ta omab elukogemust. Seda kõike annab õpetaja edasi lastele oma isikliku eeskuju kaudu erinevates olukordades.

Kolmandaks uurimisküsimuseks oli „*Millised seosed on lasteaiaõpetajate hinnangul lapsest lähtuva õpikäsituse ja selle rakendamise vahel?* Käesolevas magistritöös selgus, et hoiakud üldiselt lapsest lähtuva õpikäsituse suhtes ja hoiakud selle rakendamise suhtes on omavahel valdavalt mõõdukas seoses.

Tulemustes tuli esile seos hoiakute emotsionaalse komponendi ja emotsionaalse rakendamise komponendi vahel. Hoiaku käitumusliku komponendil oli seos hoiaku kolme (emotsionaalse, kognitiivse ja käitumusliku) rakendamise komponendid vahel. See on väga tähtis, sest õpetaja annab edasi enda olemusega erinevaid hoiakuid ja uskumusi. Kinnitust leidis Lehtsaare (2015) poolt öeldu, et hoiakud väljendavad teatud määral meie väärtusi ja seeläbi omakorda mõjutavad meie käitumist.

De Boer, Pijl ja Minnaert'i (2010) järgi moodustavad kognitiivse komponendi uskumused ja teadmised objekti ehk õpikäsituse suhtes. Emotsionaalne komponent peegeldab õpetaja tundeid õpikäsituse suhtes. Käitumuslik komponent hõlmab õpetaja valmidust selle järgi õpetamisel. Hoiakute kolm komponendi on võrdselt tähtsad õpetaja töö juures. Positiivne hoiak soodustab õpikäsituse rakendamist. Oluline on, et õpetaja tunneks vajalikku tuge ja toetust koolituste ja tagasiside näol, et suurendada tema enesekindlust õpikäsituse rakendamisel. Lisaks on Mülleri, Alliata ja Benninghoffi (2009) järgi õpetajate positiivne hoiak enda töösse tähtis kuna, see loob hea ja turvalise õhkkonna laste ja õpetajate vahel. Turvalises ning heas õhkkonnas on meeldiv teha õpetajal oma tööd. Lapsed omandavad sellises õhkkonnas teadmisi nii formaalselt kui ka mitte formaalselt. Õpetaja enda eeskuju on selle tegevuse juures väga tähtis ning oluline.

Kokkuvõtvalt saame järeldada, et õpetajad hindavad lapsest lähtuva õpikäsituse ning selle õppe- ja kasvatustegevustes rakendamise puhul kõige kõrgemalt just emotsionaalse komponendi osa tähtsust. Õpetaja töös on oluline tugevate emotsioonidega toime tulemine, sest see mõjutab otseselt õpetaja tööd lastega.

Läbiviidud uuringu piiranguteks on: ainult eestikeelsed lasteaiad, ankeedis puudunud üldandmed õpetaja kohta (nagu vanus, tööstaaž jne) ning ankeedis puudunud nõ lahtised küsimused, mis oleks võimaldanud õpetajatel oma mõtteid põhjalikumalt lahti kirjutada.

Magistritöö kitsaskohana võib välja tuua selle, et valim oli ettekavatsetud ja uuringus osales ainult teatud piirkondade (kolme linna ja kahe maakonna) lasteaiad.

Tänusõnad

Suur tänu juhendajale Pille Nelisele toetava ja mõistva suhtumise eest ning tema põhjaliku tagasiside eest tööd kirjutades. See oli julgustav ning aitas töö kirjutamisele palju kaasa. Suur tänu Astridile keelelise toimetamise eest ning ka julgustavate sõnade eest töö kirjutamise käigus. Tänan Tõnu Lehtsaart heade soovitude eest. Aitäh Sandrale, Sarahile, Rebeccale ja Serenale, et olite mul kõrval lõputöö kirjutamise ajal. Suur tänu kursuseõdedele: Edale, Kristile, Kerstile, Avele, Margele, Mailisele, Marjule, Innale ja Monicale toetavate ja julgustavate sõnade eest.

Autorsuse kinnitus

Kinnitan, et olen koostanud ise käesoleva lõputöö ning toonud korrektselt välja teiste autorite ja toetajate panuse. Töö on koostatud lähtudes Tartu Ülikooli haridusteaduste instituudi lõputöö nõuetest ning on kooskõlas heade akadeemiliste tavadega.

/allkirjastatud digitaalselt/

Kuupäev: 05.01.20

Kasutatud kirjandus

- Ajzen, I., & Fishbein, M. (2000). Attitudes and the Attitude-Behavior Relation: Reasoned and Automatic Processes. *European Review of Social Psychology*, 11 (1). 1-33.
- Chopra, R., & Gupta, R. (2011). Impact of Constructivist Approach on Science Achievement of 8th standard Students. *International Journal of Education & Allied Sciences*, 3(2). 11-16.
- Darling, J. (1986). Child-Centred, Gender-Centred: A Criticism of Progressive Curriculum Theory from Rousseau to Plowden. *Oxford Review of Education*, 12 (1), 31-40
- De Boer, A., Pijl, S. J., & Minnaert, A. (2010). Regular primary schoolteachers' attitudes towards inclusive education: a review of the literature. *International Journal of Inclusive Education*, 15, 331-353.
- Eagly, A. H., & Chaiken, S. (1993). *The Psychology of Attitudes*. Fort Worth, TX: Harcourt Brace Jovanovich College Publishers.
- Eesti keele seletav sõnaraamat (2009). Külastatud aadressil:
<https://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=hoiak&F=M>
- Estrada, A., & Batanero, C. (2020). Prospective Primary School Teachers' Attitudes towards Probability and its Teaching. *International Electronic Journal of Mathematics Education*, 15 (1), 1-14.
- Evans, J. D. (1996). *Straightforward Statistics for the Behavioral Sciences*. Brooks/Cole Publishing Company.
- Haridus- ja Teadusministeerium (2017). *Õpikäsitusest ja selle muutumisest*. Külastatud aadressil:
https://www.hm.ee/sites/default/files/har_min_broshyyr_12lk_est_veebi.pdf
- International Step by Step Association (2010). *Competent Educators of the 21st Century. Principles of quality pedagogy*. Külastatud aadressil:
<https://www.issa.nl/sites/default/files/pdf/Publications/quality/Quality-Principles-final-WEB.pdf>
- Jakobson, M. (2020). *Lasteaia õpetajate arusaam õpikäsitusest ja nende hoiakud nüüdisaegse õpikäsituse suhtes*. Publitseerimata bakalaureusetöö . Tartu Ülikool.
- Kala, H. (2009). Uuenenud riiklik õppekava. E. Kulderknup (Toim), *Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus* (lk 5-15). Tartu: Kirjastus Studium.
- Kinos, J., & Pukk, M. (2010). *Lapsest lähtuv kasvatus*. Tallinn: Ilo.

- Kimer, M., Tuul, M., & Õun, T. (2016).) Implementation of different teaching approaches in early childhood education practises in Estonia. *Erlay Years*, 36 (4), 368-382.
- Külastatud aadressil <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/09575146.2015.1118443>
- Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava (2008). *Riigi Teataja* 2008, 23, 125. Külastatud aadressil: <https://www.riigiteataja.ee/akt/13351772>
- Kurvits, Ü. (2011). *Koolieelse lasteasutuse õppekava rakendamisest lasteaedades Tartu linna lasteaiaõpetajate hinnangul*. Publitseerimata magistritöö. Tartu Ülikool.
- Käis, J. (2018). *Õpetuse alused ja teed. Üldine didaktika*. Tartu: Kirjastus Studium.
- Käst, L. (2019). *Lapsekeskne kasvatus juhtide arusaamades ja lapsekeskset kasvatust toetav õppe- ja kasvatustegevuse korraldamine viie Tartu koolieelse lasteasutuse näitel*. Publitseerimata magistritöö. Tartu Ülikool.
- Lepp, M. (2017). *Eesti ja Soome lasteaiajuhtide arvamused lapsest lähtuvast kasvatusest, pedagoogilisest tegevuskultuurist ja selle edendamisest lasteaias*. Publitseerimata magistritöö. Tartu Ülikool.
- Lehtsaar, T. (2015). *Hingehoiu psühholoogia*. Logos.
- Loogma, K. (2014). Rahvusvaheline vaade õpetamisele ja õppimisele. OECD rahvusvahelise õpetamise ja õppimise uuringu TALIS 2013 tulemused. *SA Innove*, 112-133.
- Müller, K., Alliata, R., & Benninghoff, F. (2009). Attracting and retaining teachers: A question of motivation. *Educational Management Administration & Leadership*, 37, 574–599. <http://dx.doi.org/10.1177/1741143209339651>
- Neudorf, E., Ugaste, A., Tuul, M., & Mikser, R (2017) Lasteaiaõpetajate uskumused seoses laste üldoskuste arendamisega riikliku õppekava alusel: lisaseletus lasteaia koolistumise põhjustele. *Eesti Haridusteaduste Ajakiri* 5 (2), 54-79.
- Pascal, C., & Bertram, T. (2009). Listening to young citizens: the struggle to make real a participatory paradigm in research with young children. *European Early Childhood Education Research Journal*, 17(2), 249-262.
- Raudmäe, K. (2019). *Lasteaiaõpetajate hinnangud õpikäsitusest lähtuvate õpetamisstrateegiade kasutamisel õppe- ja kasvatustegevuses*. Publitseerimata bakalaureusetöö. Tartu Ülikool.
- Richardson, V. (1996). The role of attitudes and belifes in to teach. *Handbook of research on teacher education*, 102-119. New York: Macmillan.
- Stipek, D., & Byler, P. (2004). The early childhood classroom observation measure. *Eraly .Childhood Research Quartely*, 19 (3), 375-397.

Suss, P. (2020). *Lasteaiaõpetajate arusaam riiklikus õppekavas kirjeldatud õpikäsitusest ja selle rakendamist nende endi hinnangul*. Publitseerimata bakalaureusetöö. Tartu Ülikool

Tuul, M. (2017). *Lasteaiaõpetajate arusaamad õppekavadest ja laste õpetamisest ning hinnang õpetaja pedagoogilisele tegevusele lapsekeskse kasvatuse kontekstis*. Publitseeritud doktoritöö. Tallinna Ülikool.

Õunapuu, L. (2014). *Kvalitatiivne ja kvantitatiivne uurimisviis sotsiaalteaduste*. Tartu Ülikool.

Lisa 1

Küsimustik

Olen Tartu Ülikooli haridusteaduste instituudi Koolieelse lasteasutuse pedagoogi magistriõppe õppekava üliõpilane ja viin läbi uuringut oma magistr töö raames. Käesoleva küsimustiku eesmärk on välja selgitada lasteaiaõpetajate hoiakud lapsest lähtuva õpikäsituse ja selle rakendamise suhtes.

Kõik vastused on anonüümsed. Tulemusi kasutatakse üldistatult ja ühegi isikuga saadud tulemusi ei seostata. Tulemusi kasutatakse vaid minu magistr tööga seotud uuringu raames.

Palun lähtuge vastamisel oma isiklikest hinnangutest, arvamusest ja kogemusest.

Küsimustikule vastamine võtab aega 10 kuni 15 minutit.

Palun vastake küsimustikule ..... jooksul, hiljemalt ....03.2020.

Kõigi küsimuste korral, mis vastamise jooksul tekivad, pöörduge minu poole kirjutades e-posti aadressil margit.aal@gmail.com

Täna teid uuringus osalemise eest!

Lugupidamisega

Margit Aal

Palun vasta kõigile küsimustele nii ausalt kui võimalik ning märki ühele kastikesele klikates, millisel määral Sa nõustud või ei nõustu esitatud väidetega. Vastamisel kasuta 5-pallilist skaalat, kus 1 on ei nõustu ja 5 nõustun täielikult.

Hoiakute emotsionaalne komponent lapsest lähtuva õpikäsituse suhtes

1. Mulle meeldib lapsest lähtuv õpikäsitus.
2. Minu jaoks on loomulik õpetada lapsest lähtuva õpikäsituse järgi.
3. Lapsest lähtuv õpikäsitus on kõige õigem viis lasteaias õpetamiseks.
4. Mulle meeldivad väljakutsed seoses lapsest lähtuva õpikäsitusega.

Hoiakute kognitiivne komponent lapsest lähtuva õpikäsituse suhtes

5. Lapsest lähtuvat õpikäsitust on lihtne mõista.
6. Ma olen endale selgeks teinud lapsest lähtuva õpikäsituse põhikomponendid.
7. Ma saan aru, kuidas viia õppe- ja kasvatustegevusi läbi mänguliselt.
8. Ma tunnen, et mul on piisav ettevalmistus lapsest lähtuva õpikäsituse mõistmiseks.

Hoiakute käitumuslik komponent lapsest lähtuva õpikäsituse suhtes

9. Ma kasutan õpetamisel lapsest lähtuvat õpikäsitust.
10. Ma kasutaksin alati lapsest lähtuvat õpikäsitust, sest see on parim viis laste õpetamiseks eelkoolieas.
11. Ma kasutan lapsest lähtuvat õpikäsitust põhimõtteid ka oma isiklike laste/lapselaste puhul.
12. Ma täiendan ennast (loen, osalen koolitustel jms) hea meelega, et rakendada lapsest lähtuvat õpikäsitust veel paremini.

Hoiakute emotsionaalne komponent lapsest lähtuva õpikäsituse rakendamise suhtes

13. Mulle meeldib õpetada lapsest lähtuva õpikäsituse järgi.
14. Ma tunnen ennast enesekindlalt õpetades lapsest lähtuva õpikäsituse järgi.
15. Mulle meeldivad väljakutsed, mis kaasnevad lapsest lähtuva õpikäsituse järgi õpetamisega.
16. Ma õpetaksin lapsest lähtuva õpikäsituse järgi ka siis, kui see ei oleks kirjas õppekavas.

Hoiakute kognitiivne komponent (õpetaja kompetentsus) lapsest lähtuva õpikäsituse rakendamisel

17. Minu jaoks on lihtne õpetada lapsest lähtuva õpikäsituse järgi.
18. Ma suudan väga hästi õpetada lapsest lähtuva õpikäsituse järgi.
19. Ma suudan väga hästi viia tegevus läbi mänguliselt lapsi aktiivselt kaasates.
20. Mul on lihtne arvestada kõikide õppijate vajadustega.

Hoiakute käitumuslik komponent lapsest lähtuva õpetamise rakendamisel

21. Ma viin alati tegevused läbi lõimitult.
22. Ma viin õppe- ja kasvatustegevused alati läbi mänguliselt.
23. Ma kaasan lapsed alati õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisse.
24. Ma kasutan õppe- ja kasvatustegevuste diferentseerimist, et muuta õppimine iga lapse jaoks jõukohaseks.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Margit Aal,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose

„Lasteaiaõpetajate hoiakud lapsest lähtuva õpikäsituse suhtes.“

mille juhendaja on assistent Pille Nelis,

reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Margit Aal

05.01.2020